

schrijfster Simone Lenaerts (62), al bijna veertig jaar een koppel

Simone: "Als je in die tijd je diploma had, was je klaar om te trouwen en kinderen te krijgen. De meeste meisjes van mijn klas leerden dan een onderwijzer kennen en trouwden. Ik wist dat Jan nog drie jaar te gaan had en thuis zou blijven wonen. Thuis was het bij mij niet echt gezellig en mentaal had ik er niet genoeg aan om voor de klas te staan. Omdat ik altijd graag toneel gespeeld heb, ging ik daarnaast cursussen volgen aan het conservatorium. Ik kreeg er onder andere les van Jet Naessens en Luc Philips, en toen ik er pas drie maanden zat, botste ik op straat op Jet, die zei: 'Jou heb ik nodig!' Ze nam mij langs de artiesteningang mee naar binnen in de KNS. Dat was toen nog een monument, en naar die acteurs keek je ontzettend op. Voor een stuk dat Hugues C. Pernath had vertaald hadden ze een jong meisje nodig voor de hoofdrol. 'Deze hier moet die rol spelen', zei Jet. Ik ben toen totaal in paniek geslagen. Ik had mijn job moeten opzeggen, maar dat geld had ik nodig. Uiteindelijk heeft Frieda Pittoors de rol gespeeld. Toen heb ik voor mijzelf gezegd: als je deze kans niet grijpt, betekent het dat het niet echt is. Indien je ambitie zou hebben om in het theater verder te gaan, dan had je deze kans met twee handen gegrepen en alles ervoor laten vallen."

"Zo denk ik ook over schrijven. Als je iets wilt doen, doe het dan. Je moet niet zeggen: ik heb het niet eerder kunnen doen, want ik had werk en een gezin, dat is eigenlijk bullshit. Jarenlang heb ik met het latente gevoel geleefd dat het ooit zou gebeuren."

Wat schreef je dan?

Simone: "Geen sprookjes. Als kind zag ik soms een foto in de krant staan, en daar begon ik zinnigjes rond te schrijven. Wat ik ook altijd graag deed, was opstellen maken. In de normaalschool kregen we in het begin van de maand een titel, en moesten we op het eind een opstel afgeven. De meesten vonden dat een verschrikkelijke calvarietocht, ik deed het graag. Op minis-

het dagblad *De Dageraad* een verhalenwedstrijd."

"Die roman gaat over drie vrouwen, maar ook over veel meer, over moederliefde, politieke overtuigingen, kinderwens, religie... Er gebeuren vreselijke dingen in. Toen ik het uit had, was mijn eerste reactie: ik zit hier wel met een zieke geest in huis. (lacht) Het is een echte Griekse tragedie. Het gaat over mensen die seksueel niet aan hun

Jan Vanriet:

Ik vind politiek ontzettend boeiend, maar ik weet dat het niets voor mij is. Ik zou eraan ten onder gaan. Ik heb daar geen karakter voor, ben er niet weerbaar genoeg voor

terpapier, weet je nog? Van die grote, gelijnde bladen, met een marge van zeven centimeter om de verbeteringen in te schrijven.

"Weet je trouwens dat ik eens een prijs heb gewonnen bij *De Morgen*? Er was een verhalenwedstrijd uitgeschreven en jij zat in de jury. Wij kenden elkaar en om je niet in verlegenheid te brengen heb ik mijn verhaal over Haarlem door een vriendin laten insturen, onder haar naam. Want als je het goed had gevonden, was het vervelend voor jou, en als het slecht was ook."

Jan: "En daardoor kom jij onrechtstreeks in de aanhef van *Spinnenverdriet*, de tweede roman. (leest voor) 'Linda schrijft voor

verschillende kringen aan bod. Er zit bijvoorbeeld een passage in over hedendaagse kunst - je schrijft natuurlijk altijd over wat je kent - en ik heb me gebaseerd op het type West-Vlaamse industrieel die zich financieel ontwikkelt en dan ineens kleren van Yamamoto gaat dragen en kunst begint te verzamelen."

Jan: "Ik wist niet dat Simone daarover kon schrijven, maar ik moet toegeven dat ze op een prachtige manier een vernissage heeft beschreven."

Simone: "Maar er komt ook vierde wereld in voor. Het feit dat ik jaren in gevangenis heb rondgelopen..."

Hoezo?

Simone: "Het boek is gebaseerd op een waargebeurd verhaal. Op een zeker ogenblik werd ik van nabij geconfronteerd met een moordzaak. Dat heeft mij enorm aangegrepen. Ik stelde vast dat ik op een of andere manier begrip ging krijgen voor de dader. Als gevolg daarvan wou ik mensen in de gevangenis helpen en heb ik me kandidaat gesteld als moreel consulente, met de intentie om die mensen te helpen. Dat heb ik een jaar of twee, drie gedaan, en elke week praatte ik met 'mijn' gevangenen, maar op de duur kreeg ik gewetensproblemen. Aanvankelijk waren dat sukkelaars die een klein vergrijp hadden gepleegd. Maar op de duur kreeg ik te maken met zware gevallen, die me soms probeerden te manipuleren en die soms zo met zichzelf bezig waren in de gevangenis dat ze de schuld gaven aan het slachtoffer. In die periode werd er bij mij borstkanker vastgesteld, en als je zelf problemen hebt, is het niet ideaal om anderen te helpen. Toen ben ik ermee opgehouden."

Uit uw beider werk spreekt een groot engagement. Heeft zich dat ooit in actieve politiek vertaald? Ben je nooit aangezocht, Jan?

Jan: "Eén keer, toen de PVV overging in VLD, hebben ze me gevraagd om naar een vergadering te komen, als verzuimingskandidaat. Daar heb ik beleefd voor bedankt. Ik hou niet zo van dat 'verbreden' met mensen die bekend zijn omdat ze in een of ander televisieprogramma hebben gezeten."

"Ik ben wel heel even actief geweest in de SP van Hoboken, maar heb daar een serieuze aanvaring gehad met iemand die me op een partijvergadering compleet heeft afgemaakt. Als dit het partijleven is, dacht ik, laat het dan maar aan mij voorbijgaan. Sindsdien loop ik er met een grote bocht omheen."

"Ik heb wel in de periferie gewerkt, heb in de redactie gezeten van *Links*, het weekblad voor een strijdend socialisme, ik heb ooit geschreven voor *De Nieuwe*, ben gevraagd om mee in de groep van *De Nieuwe Maand* te stappen. Ik vind politiek ontzettend boeiend, maar ik weet dat het niets voor mij is. Ik zou eraan ten onder gaan. Ik heb daar geen karakter voor, ben er niet weerbaar genoeg voor."

Simone: "Jij bent soms wat te oprecht en te naïef. Het moet bij Jan al heel erg zijn voor hij doorheeft dat iemand slechte bedoelingen heeft. Misschien komt dat door mijn jeugd, maar ik ben nooit argeeloos geweest. Als kind zat ik altijd in een soort oorlogssituatie, waardoor ik het sneller dan Jan ervaar wanneer er dingen worden gezegd die slecht bedoeld zijn. Ik heb hem toch al een paar keer op iets gewezen."

Hoe kijken jullie dan naar de huidige politieke toestand in Antwerpen? De Lange Wapperaffaire, om maar iets te noemen?

Jan: "Ik vind het pure volksverlakkerij om de Antwerpenaar op te roepen om te stemmen over iets waarvan hij technisch niets begrijpt. Je moet de modale Antwerpenaar, die nog geen plan van een huis kan lezen, daar zijn gedachten niet over laten zeggen. Dat is vaandelvlucht van de politiek. Er is al een volksraadpleging geweest. Drie jaar geleden hebben wij verkiezingen gehad voor de gemeenteraad en het was toen al een issue. Intussen hebben we verkiezingen gehad voor het Vlaams Parlement. Wij hebben ons al kunnen uitspreken. We heb-

ben de verantwoordelijkheid gelegd op de schouders van onze mandatarissen en die hadden niet de hete aardappel moeten doorschuiven en zich verschuilen achter het oordeel van mensen die er geen fluit van afweten en zich laten opjatten door actiegroepen en door de BAM. Als je het mij vraagt, kies ik voor een brug, maar intellectueel denk ik dat een tunnel beter is."

Jan, ben je trots op Simone?

Jan: "Ja, ik vind het fantastisch wat ze heeft gedaan. Ik weet ook dat het niet afgelopen is. Met die eerste roman denken ze nog: dat *madammeke* moet haar ei kwijt, ze heeft het gelegd en het zal nu wel afgelopen zijn. Maar nu ligt nummer twee er al en aan de derde is ze volop bezig. Het is een fantastisch thema, iets wat weer totaal buiten deze staat."

Simone: "Ik ben al mijn hele leven trots, dan mag hij nu ook wel eens zijn."

En Jan, ben je niet gefrustreerd dat zij dag en nacht met haar boeken bezig is?

Simone: "Dag en nacht, kom..."

Jan: "Simone, jij kunt toch om negen uur 's morgens beginnen en doorwerken tot een uur of elf 's avonds of tot twee uur 's nachts."

"Ik zit hier 's avonds eenzaam naar filmpjes te kijken op tv, terwijl zij haar uren klopt. Ik vond het heel handig dat er beneden iemand zat te tikken. We hebben een vriend die zou zeggen: als ze dat doet, doet ze geen ander kwaad. (lacht)"

Simone: "Maar toen ik telefoon kreeg van De Geus was het wel een kick hoor! Ik had mijn tekst ingestuurd in de overtuiging dat ik vier, vijf maanden later een beleefd briefje zou krijgen. Met het eerste boek had ik niet het gevoel dat ik een roman aan het schrijven was. Ik stuurde het manuscript op met de gedachte: als ze het weigeren stuur ik het nog naar drie, vier andere uitgeverijen, zeker niet meer. Ik zou me erbij neergelegd hebben dat ik het niet kon. Ik ben daar heel nuchter in, ik zou niet depressief of chagrijnig worden zijn. Met de tweede was het al anders, psychologisch werk je niet meer op dezelfde manier. Je beseft dat je aan een object bezig bent dat waarschijnlijk uitgegeven zal worden."

Simone, het was niet zo dat je jezelf 'het aanhangsel van de kunstenaar' voelde en eindelijk zelf eens iets wou realiseren?

Simone: "Neen, ik heb mij nooit 'de vrouw achter de kunstenaar' gevoeld, ik was nooit gefrustreerd. Ook zonder het schrijven had ik altijd mijn eigen leven."

Jan: "Kijk, ik krijg hier net een sms'je: Gefeliciteerd mijnheer Lenaerts. (lacht) U hebt veel geld verdiend."

Simone: "Ik heb het altijd leuk gevonden dat ik getrouwd was met een boeiende mens. Stel je voor dat ik op een van onze bals in de Billiard Palace verliefd was geworden, dan was ik waarschijnlijk een getrouwde onderwijzeres, en waarschijnlijk al twintig jaar gescheiden. Het leven met Jan is alleen maar een surplus geweest, het heeft mijn leven een extra gegeven. Jan heeft altijd zijn eigen zaken geregeld, ik ben nooit zijn secretaresse geweest - wat hij nu wel is voor mij. Hugo (Claus, AG) schreef boeken, punt uit. Veerle moest al de rest doen. Dat was hier niet zo. Jan heeft zijn zaken zelf beredderd."

"Wat ik wel mee doe, zeker de laatste jaren, is de accrochage. Daar heb ik een goed oog voor."

Jan: "Ze reikt me goeie researchideeën aan, omdat ze weet waarmee ik bezig ben en wat ik zoek. Ik heb ook graag dat Simone meegaat als we een tentoonstelling voorbereiden. Ze is een klankbord."

Simone: "Ik heb natuurlijk bewondering voor zijn werk, maar ik durf ook kritiek te geven, ik sta niet in beate adoratie."

Jan: "Meestal ben ik het met haar eens, want vaak merkt ze iets op waaraan ik zelf twijfel. Het is het nuttig dat iemand je in zo'n geval over de meet trekt. Dan heb ik maar een paar dagen voor niets gewerkt. Het gebeurt maar zelden dat ze absoluut fout is en dat ik zeg: 'Mens, je begrijpt er niets van.' En dan blijf ik ook op mijn stuk staan."